

Η ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

2^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της, στις 29 Ιανουαρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Νικόλαος Σαββίδης, Πρόεδρος, Κωνσταντίνος Κορομπέλης και Μαρία Μανδράκη, Μέλη, δυνάμει της με αριθμό 2308/2020 Πράξης Προέδρου του Κλιμακίου

Για να εξετάσει την Προδικαστική Προσφυγή του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1954/22-12-2020 της *****, νόμιμα εκπροσωπούμενης

Κατά του *****, όπως νομίμως εκπροσωπείται και

της παρεμβαίνουσας, ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «***** νόμιμα εκπροσωπούμενης.

Με την κρινόμενη προσφυγή ζητείται να ακυρωθεί η με αριθμό *****, που περιλαμβάνεται στα πρακτικά της 24ης/8-12-2020 Συνεδρίασής της – Θέμα 2^ο), με την οποία επικυρώθηκε το 1^ο Πρακτικό της περί αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών της Επιτροπής του Διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου της σύμβασης με τίτλο «*****», καθώς και το 1ο πρακτικό (****) της Επιτροπής Διενέργειας του εν λόγω Διαγωνισμού, ως και κάθε άλλη *****, ως αναθέτουσας αρχής, στα πλαίσια του εν λόγω διαγωνισμού.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή, Νικόλαο Σαββίδα.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο και αποφάσισε τα εξής

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής καταβλήθηκε και δεσμεύτηκε το νόμιμο παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο αυτόματης δέσμευσης με κωδικό *****), ποσού 3.955,50€, το οποίο αναλογεί στο προβλεπόμενο ποσοστό (0,5%) επί χωρίς ΦΠΑ προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης (791.100,00€), σχετικά με την οποία ασκείται η προσφυγή, σύμφωνα με τις

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

διατάξεις των άρθρων 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017.

2. Επειδή, η κρινόμενη προσφυγή ανατέθηκε στο 2^ο Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ με το από 22-12-2020 ηλεκτρονικό μήνυμα του Προέδρου της Αρχής.

3. Επειδή, το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «***** διακήρυξή του προκήρυξε διεθνή ανοιχτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου της σύμβασης με τίτλο «*****», με συνολική χωρίς ΦΠΑ εκτιμώμενη αξία 791.100,00€ και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής (στο εξής «διαγωνισμός»). Στο άρθρο 1.3 της διακήρυξης του διαγωνισμού, με τίτλο «Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της κάθε Σύμβασης», ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «***** οι οποίες αναλύονται στις εξής δράσεις: ... Για την κάλυψη των παραπάνω δράσεων το Έργο διακρίνεται στα κάτωθι κύρια συστατικά στοιχεία/ Τμήματα: -***** , προκειμένου να καταστεί εφικτή: η βέλτιστη προσαρμογή των εφαρμογών και των ψηφιακών υπηρεσιών που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Έργου, στις διαδικασίες λειτουργίας των εμπλεκόμενων Φορέων (*****), η κατάλληλη προσαρμογή των δομών και των διαδικασιών των εμπλεκόμενων Φορέων, προκειμένου να βελτιστοποιηθεί η προσλαμβανόμενη προστιθέμενη αξία από τη χρήση των υπηρεσιών του Έργου, η βέλτιστη αξιοποίηση των Εφαρμογών που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Έργου και η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων προκειμένου τα παραδοτέα του Έργου να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο από τους πολίτες και τους λοιπούς δυνητικούς χρήστες των εφαρμογών, η διαμόρφωση οργανωτικού και τεχνολογικού πλαισίου για την ομογενοποιημένη λειτουργία των ***** . - Λοιπές υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας (Υποστήριξη Πιλοτικής και Δοκιμαστικής Παραγωγικής Λειτουργίας, Υπηρεσίες Περιόδου Εγγύησης, κλπ.) ... Προσφορές υποβάλλονται μόνο για το σύνολο του έργου. ...». Η διακήρυξη του διαγωνισμού αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 23-09-2020 με Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) *****, ο δε διαγωνισμός διεξάγεται μέσω της διαδικτυακής πύλης του ΕΣΗΔΗΣ υπό το συστημικό αριθμό ***** . Στον διαγωνισμό υποβλήθηκαν προσφορές από δύο (2) οικονομικούς

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

φορείς, και συγκεκριμένα από την προσφεύγουσα και την παρεμβαίνουσα. Κατόπιν ελέγχου των «Δικαιολογητικών Συμμετοχής», η Επιτροπή του Διαγωνισμού αποφάσισε την απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, την αποδοχή των δικαιολογητικών συμμετοχής της παρεμβαίνουσας και τη συνέχιση αυτής στο επόμενο στάδιο του διαγωνισμού, μετά δε και την αξιολόγηση και βαθμολόγηση της τεχνικής της προσφοράς, συνέταξε το με αριθμό 1 πρακτικό της και αποφάσισε την αποδοχή της τεχνικής της προσφοράς, με συνολική βαθμολογία 105,40, έτσι όπως προκύπτει από τον τύπο υπολογισμού, που ορίζεται στο άρθρο 2.3.1 της διακήρυξης και τη συνέχιση της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, στο ως άνω από 05-11-2020 1^ο Πρακτικό της, η Επιτροπή του Διαγωνισμού αναφέρει τα εξής: «...Το υποβληθέν από τον ***** κρίθηκε σύμφωνο με τα οριζόμενα στο νόμο (άρθρο 79 ν.4412/2016) και την διακήρυξη (παρ. 2.2.9.1 και 2.4.3.1). Τα υποβληθέντα από τον ***** κρίθηκαν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο (άρθρο 79 ν.4412/2016) και την διακήρυξη (παρ. 2.2.9.1 και 2.4.3.1). Αντίθετα, τα υποβληθέντα από οντότητες «στων οποίων τις ικανότητες βασίστηκε» *****, δεν κρίθηκαν σύμφωνα με τα παραπάνω καθώς δεν έφεραν ψηφιακή υπογραφή. Πιο συγκεκριμένα: τα ***** φέρει μόνο ιδιόχειρη υπογραφή κατά παράβαση των οριζόμενων στην παράγραφο 2.4.3.1 της διακήρυξης που ορίζει: «στην περίπτωση που ένας οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες μ/ας ή περισσότερων άλλων οντοτήτων προκειμένου να ανταποκριθεί στα κριτήρια επιλογής, με την προσφορά υποβάλλεται χωριστό Ε.Ε.Ε.Σ., που συμπληρώνεται και υπογράφεται ψηφιακά από τον τρίτο/ους ...». 5. Εν συνεχεία η Επιτροπή προχώρησε στην εξέταση των λοιπών δικαιολογητικών του *****, όπως αναφέρονται παραπάνω ... και κατέληξε στα εξής: - πλήρωση του κριτηρίου της τεχνικής ικανότητας και επάρκεια των σχετικών στοιχείων τεκμηρίωσης. (παρ. 2.2.6 και 2.2.9.1.B4.1,2 της διακήρυξης) - Ως προς τη συγκρότηση της Ομάδας Έργου (παράγραφος 2.2.9.2.B4 περ. 3,4,5,6,7 της διακήρυξης) παρατηρήθηκαν τα εξής: Η πιστοποίηση κατά ***** έφερε χρονικό περιορισμό λήξης της ισχύος της (τριετία από την απόκτησή της). Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν.4412/2016, όπως ισχύει και την Κατευθυντήρια Οδηγία 23 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ζήτησε από τον *****. Ο Ο.Φ. απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. ***** έγγραφό του παραθέτοντας βεβαίωση του φορέα πιστοποίησης ***** για την ισχύ του παραπάνω πιστοποιητικού. 6.

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

Αντίστοιχα η Επιτροπή στην εξέταση των λοιπών δικαιολογητικών του *****, όπως αναφέρονται παραπάνω ... και κατέληξε στα εξής: - Πλήρωση του κριτηρίου της τεχνικής ικανότητας και επάρκεια των σχετικών στοιχείων τεκμηρίωσης. (παρ. 2.2.6 και 2.2.9.1.B4.1,2 της διακήρυξης) - Ως προς τη συγκρότηση της Ομάδας Έργου (παράγραφος 2.2.9.2.B4 περ. 3,4,5,6,7 της διακήρυξης) διαπιστώθηκε πλήρωση των απαιτούμενων από τη διακήρυξη κριτηρίων - Επάρκεια των απαιτούμενων, στην παράγραφο 2.2.9.2.B4 περ. 8 της διακήρυξης, δικαιολογητικών. Επισημαίνεται ότι και οι δύο συμμετέχοντες ***** προσκόμισαν εντός (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, πρωτότυπα δικαιολογητικά (*****). Κατόπιν, η Επιτροπή προχώρησε στο άνοιγμα και την αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς του *****.

Η βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς, σύμφωνα με την παράγραφο 2.3.1 της διακήρυξης έχει ως εξής: ... Η Επιτροπή Διαγωνισμού λαμβάνοντας υπόψη:

1. Την υπ αριθ. ***** Διακήρυξη του ανωτέρω ανοιχτού διαγωνισμού
2. Την υπ' αριθ. **** απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής (*****), με την οποία εγκρίθηκαν οι όροι διακήρυξης του διαγωνισμού
3. Τις υποβληθείσες προσφορές
4. Τις διατάξεις του Ν.4412/2016 Εισηγείται προς τη Εκτελεστική Επιτροπή του ***** λόγω των παραπάνω αναφερόμενων ελλείψεων/παρατυπιών κατά τον έλεγχο των «δικαιολογητικών συμμετοχής». - Τη συνέχιση της διαδικασίας (άνοιγμα οικονομικών προσφορών) για τον *****». Το ανωτέρω πρακτικό διαβιβάστηκε στην αναθέτουσα αρχή, με το υπ' αριθ. *****). Ακολούθως, στις 08-12-2020, συνήλθε η Εκτελεστική Επιτροπή του ***** Απόφασή της η οποία έλαβε αριθ. πρωτ. *****, όπως περιλαμβάνεται στα πρακτικά της 24ης/8-12-2020 Συνεδρίασής της (Θέμα 2^ο) (στο εξής «προσβαλλόμενη απόφαση» ή «προσβαλλόμενη πράξη»), αποφάσισε την επικύρωση του ως άνω 1^{ου} πρακτικού της Επιτροπής του Διαγωνισμού, το οποίο και επισύναψε στην απόφασή αυτή, την απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, όπως αναλύεται στο εν λόγω πρακτικό και τη συνέχιση της διαδικασίας για την παρεμβαίνουσα. Κατά της απόφασης αυτής της ***** στρέφεται η προσφεύγουσα, τόσο κατά το μέρος που απορρίπτεται η προσφορά της, όσο και κατά το μέρος που γίνεται δεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, για τους λόγους και με τους ειδικούς ισχυρισμούς που αναπτύσσονται στην κρινόμενη προσφυγή.

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

4. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (791.100,00€), του αντικειμένου της (υπηρεσίες) και της νομικής φύσης του **** που διενεργεί το διαγωνισμό, που αποτελεί μη κεντρική αναθέτουσα αρχή και ανήκει στη Γενική Κυβέρνηση (Υποτομέας ΟΤΑ), εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, υπάγεται όμως και στις διατάξεις του ν. 4412/2016. Συνακόλουθα, και λαμβανομένου υπόψη και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας (αποστολή προκήρυξης της διακήρυξης για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 23-09-2020), η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 345 παρ. 1 και την παρ. 7 του άρθρου 379 αυτού, όπως ισχύουν, η δε Α.Ε.Π.Π. ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Επειδή, η προσφυγή ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι του π.δ. 39/2017, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 αυτού και την παρ. 2 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016, είναι δε και εμπρόθεσμη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 39/2017 και το άρθρο 361 παρ. 1 περ. α' του ν. 4412/2016, δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη πράξη κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 14-12-2020 και η προσφυγή ασκήθηκε στις 21-12-2020, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, δεκαήμερης προθεσμίας για την άσκησή της.

6. Επειδή, εξάλλου, εν γένει παραδεκτώς και εμπροθέσμως, υπέρ της διατήρησης της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης της ***** και επί σκοπώ απόρριψης της κρινόμενης προσφυγής, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και 7 του π.δ. 39/2017, παρεμβαίνει η εταιρεία «****» ή «παρεμβαίνουσα»), με την αναρτηθείσα στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 30-12-2020 και κοινοποιηθείσα και στην ΑΕΠΠ από ίδιας ημερομηνίας παρέμβασή της.

7. Επειδή, περαιτέρω, στις 29-12-2020, ο *** διαβίβασε στην ΑΕΠΠ το με αριθμό πρωτ. **** έγγραφο με τις απόψεις του επί της προσφυγής, στις οποίες εμμένει στην αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασής του, για τους λόγους δε που αναπτύσσονται σε αυτές ζητεί την απόρριψη της προσφυγής.

8. Επειδή, τέλος, παραδεκτώως η προσφεύγουσα, στις 12-01-2021, ανήρτησε στην επικοινωνία του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το από ίδιας ημερομηνίας υπόμνημά της, κατά την έννοια των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της πρώτης παραγράφου του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει προς αντίκρουση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και της παρέμβασης.

9. Επειδή, όπως αναφέρεται στην 3^η σκέψη της παρούσας, η προσφεύγουσα συμμετείχε στον διαγωνισμό και υπέβαλε εμπρόθεσμα και καταρχήν νομότυπη προσφορά, η προσφορά της όμως απορρίφθηκε κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής και έτσι η τεχνική της προσφορά δεν αξιολογήθηκε, ούτε βαθμολογήθηκε, ούτε άλλωστε συνεχίζει στον διαγωνισμό στο στάδιο αξιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς. Κατά συνέπεια, διατηρεί ακόμη την προσδοκία να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση, αν ήθελε κριθεί ότι, κατά τα ιστορούμενα στην προσφυγή της, η απόρριψη της προσφοράς της ήταν μη νόμιμη και έτσι επανέλθει στον διαγωνισμό. Συνακόλουθα με έννομο συμφέρον, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017, βάλλει κατά της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής των διαγωνιζομένων απορρίφθηκε η προσφορά της. Με έννομο συμφέρον, όμως, βάλλει κατά της προσβαλλόμενης απόφασης και κατά το μέρος που γίνεται δεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, της μόνης συνυποψήφιας της προσφεύγουσας για την ανάθεση της επίμαχης σύμβασης. Και τούτο, διότι, ακόμα και αν με την παρούσα ήθελε κριθεί ότι η απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας ήταν νόμιμη, η απάντηση στο, εάν, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 360 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ερμηνεύομενων υπό το φως των διατάξεων των άρθρων 1 (παρ. 1 τρίτο εδάφιο και παρ. 3) και 2α (παρ. 1 και 2) της δικονομικής οδηγίας 89/665/ΕΟΚ (L 395), αναγνωρίζεται στο διαγωνιζόμενο που αποκλείσθηκε με απόφαση της αναθέτουσας αρχής στο στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής (και όχι στο τελικό στάδιο της ανάθεσης της σύμβασης), έννομο συμφέρον να προσβάλει, με προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ, παράλληλα με τη νομιμότητα του αποκλεισμού του, και τη νομιμότητα του μη αποκλεισμού του συνδιαγωνιζόμενου του, προβάλλοντας άλλες αυτοτελείς πλημμέλειες της προσφοράς του άσχετες με τις πλημμέλειες

για τις οποίες αποκλείσθηκε η δική του προσφορά δεν μπορεί, να θεωρηθεί ως απαλλαγμένη ευλόγων αμφιβολιών, ενόψει της στο παρόν στάδιο εξέλιξης της νομολογίας της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας, (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 299/2020 σκ. 12) και εν αναμονή της απάντησης του ΔΕΕ στα σχετικά με τα ζητήματα του εννόμου συμφέροντος προσωρινώς αποκλεισθέντος ερωτήματα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν μπορεί η προσφεύγουσα, που αποκλείσθηκε με την *****, με την οποία ταυτόχρονα έγινε δεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, να στερηθεί το δικαίωμά της να εξετασθεί επί της ουσίας η κατά της απόφασης αυτής προδικαστική της προσφυγή, με την οποία αμφισβητείται η νομιμότητα τόσο του αποκλεισμού της όσο και της αποδοχής της προσφοράς της έτερης συνδιαγωνιζόμενης της (βλ. ΣτΕ ΟΛ. 1819/2020, ΑΕΠΠ Επτ. 10/2020).

10. Επειδή, όσον αφορά την απόρριψη της προσφοράς της, με τους έξι (6) πρώτους λόγους της κρινόμενης προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται τα εξής: 1) Τα **** των 4 εξωτερικών συνεργατών της, που περιλαμβάνονταν στην ομάδα έργου, τα οποία έφεραν την ιδιόχειρη υπογραφή τους, αντί για ψηφιακή υπογραφή, θα έπρεπε να γίνουν αποδεκτά και να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού, καθώς η ψηφιακή υπογραφή και η ιδιόχειρη υπογραφή έχουν την ίδια ακριβώς νομική ισχύ, αφού ως ιδιωτικά έγγραφα με ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη τους είχαν πλήρη αποδεικτική δύναμη και νομική ισχύ. 2) Η προσφορά της θα μπορούσε να είχε γίνει αποδεκτή και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω εξωτερικοί συνεργάτες της, και άρα η φερόμενη επουσιώδης «τυπική έλλειψη»/«παρατυπία» ως προς τα αντίστοιχα ***τους, είναι επί της ουσίας άνευ αντικειμένου. 3) Με δεδομένο ότι πλην της εν λόγω φερόμενης επουσιώδους «παρατυπίας», κατά τα λοιπά, η προσφορά της κρίθηκε πλήρως αποδεκτή, η αναθέτουσα αρχή, αφού ζήτησε διευκρινίσεις από την παρεμβαίνουσα επί του υποβληθέντος από αυτήν πιστοποιητικού ISO το οποίο μάλιστα, όπως η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ήταν ληγμένο και άκυρο, όφειλε κατ' εφαρμογή των αρχών της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης, να καλέσει και την προσφεύγουσα να προσκομίσει τα εν λόγω επίμαχα ***των 4 εξωτερικών συνεργατών της και με την ψηφιακή υπογραφή τους, εφόσον μάλιστα επρόκειτο και για φερόμενη επουσιώδη τυπική πλημμέλεια/φερόμενο πρόδηλο τυπικό

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

σφάλμα, που για τον λόγο αυτό επιδεχόταν διόρθωση. 4) Κατά τα ρητώς άλλωστε οριζόμενα στον όρο 2.2.6.1 περ. Α. (σελ. 27) της Διακήρυξης, αφού εν προκειμένω συνέτρεχε σπουδαίος λόγος, η αναθέτουσα αρχή όφειλε τουλάχιστον να την είχε καλέσει και να της δώσει το δικαίωμα να αντικαταστήσει τα επίμαχα στελέχη της, με άλλα, τα οποία θα προσκόμιζαν και σχετικά ***με ψηφιακή υπογραφή. 5) Η προσβαλλόμενη απόφαση απλώς επικυρώνοντας το σχετικό 1^ο πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού, αναιτιολόγητα αποφασίζει την απόρριψη της προσφοράς της. 6) Η προσβαλλόμενη απόφαση της ΕΕ του *****, τέλος, είναι ακυρωτέα και εξαφανιστέα και ως εκδοθείσα κατά παράβαση ουσιώδους τύπου, αφού στο σώμα της δεν υπάρχει ρητή μνεία και αναφορά στη δυνατότητα της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τα άρθρα 360 επ. του ν. 4412/2016, ως έχουσα προφανές έννομο συμφέρον, να ασκήσει εντός νόμιμης προθεσμίας Προδικαστική Προσφυγή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π., με τις γνωστές για αυτήν δυσμενείς συνέπειες.

11. Επειδή, η διακήρυξη, η οποία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του υπόψη διαγωνισμού και δεσμεύει, συνεπώς, τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και όλους όσους συμμετέχουν σε αυτόν ανεπιφύλακτα (ΣτΕ ΕΑ 632/2010, ΣτΕ 4231/2000 7μ), στο άρθρο 2.4.2 «Χρόνος και Τρόπος υποβολής προσφορών», ορίζει ότι «2.4.2.1 Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η παρούσα διακήρυξη, στην Ελληνική Γλώσσα, σε ηλεκτρονικό φάκελο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον Νόμο 4412/2016, ιδίως άρθρα 36 και 37 και την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 56902/215 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)», όπως ισχύουν. Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της Υ.Α. 56902/215 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ)» (ΦΕΚ 1924Β, 02/06/2017) και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ - Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας την διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 της ίδιας Υ.Α. Επισημαίνεται ότι, οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς δεν έχουν την υποχρέωση να υπογράφουν τα δικαιολογητικά που υποβάλλουν με την προσφορά τους, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, αλλά μπορεί να τα αυθεντικοποιούν με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο, εφόσον στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά», της διακήρυξης ορίζονται τα εξής: «2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: α) το ***, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, ... Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το σχετικό πρότυπο *** το οποίο έχει αναρτηθεί, σε μορφή αρχείων τύπου XML και PDF, στη διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διακήρυξης (Παράρτημα Β). ... Στην περίπτωση που ένας οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες μίας ή περισσότερων άλλων οντοτήτων προκειμένου να ανταποκριθεί στα κριτήρια επιλογής, με την προσφορά υποβάλλεται χωριστό ***, που συμπληρώνεται και υπογράφεται ψηφιακά από τον τρίτο/ους, συμπληρώνοντας τις ενότητες των Α και Β του Μέρους ΙΙ, το Μέρος ΙΙΙ, το Μέρος ΙV σχετικά με τις ικανότητες που δανείζει στον υποψήφιο οικονομικό φορέα καθώς και το Μέρος VI Τελικές Δηλώσεις. Για την υπογραφή του *** του τρίτου/ων ισχύουν τα ανωτέρω αναφερόμενα για την υπογραφή του *** του προσφέροντος. ...». Στο άρθρο 79^Α, τέλος, του ν. 4412/2016 ορίζονται τα εξής: «1. Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (***) του άρθρου 79, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν. 2. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης. ...».

12. Επειδή, από τους προπαρατεθέντες όρους της διακήρυξης, σε συνδυασμό με τις ως άνω διατάξεις του ν. 4412/2016, στις οποίες η διακήρυξη παραπέμπει, προκύπτει με σαφήνεια και χωρίς αμφισημία ότι τα *** τόσο των προσφερόντων διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων όσο και των τρίτων, στις ικανότητες των οποίων οι διαγωνιζόμενοι στηρίζονται για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής της διακήρυξης, απαιτείται να υπογράφονται ψηφιακά από τους κατά περίπτωση νομίμους εκπροσώπους αυτών αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα ή τους ίδιους αν πρόκειται για φυσικά πρόσωπα.

13. Επειδή, εξάλλου, η ΥΑ 56902/215/2-6-2017 με θέμα «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων» ορίζει στο άρθρο 15 με τίτλο Υποβολή Προσφορών – Αιτήσεις συμμετοχής και δη στην παρ. 1.2.1. ότι «Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπό) φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής –Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν (εννοεί τον χρήστη –οικονομικό φορέα) σε μορφή αρχείου PortableDocumentFormat(PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί / παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής». Αντιστοίχως, στο άρθρο 8 με τίτλο «Επικοινωνία και εκκίνηση εγγράφων» παρ. 3 προβλέπονται τα κάτωθι: «Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί / παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/EK (όπως

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας».

14. Επειδή, περαιτέρω, στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014) ορίζεται, στο άρθρο 25 ότι: «2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασισμένη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι: «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27, ότι: «1. ... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

15. Επειδή, τέλος, κατά το άρθρο 2 του π.δ. 150/2001 (ΦΕΚ Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), "νοούνται ως: 1. "ηλεκτρονική υπογραφή": δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα

οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας. 2. "προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή": ή "ψηφιακή υπογραφή": ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. "υπογράφων": φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα. 4. "δεδομένα δημιουργίας υπογραφής": μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. "διάταξη δημιουργίας υπογραφής" ... 6. "ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής" ... 7. "δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής": δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8. "διάταξη επαλήθευσης υπογραφής" ... 9. "πιστοποιητικό": ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. "αναγνωρισμένο πιστοποιητικό": πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος Ι και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ... 11. "πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης": φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. "προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής" ... 13. "εθελοντική διαπίστευση" ... Στο άρθρο 3 του δ/τος αυτού ορίζονται τα εξής: "1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου».

16. Επειδή, από τις προπαρατεθείσες στις αμέσως προηγούμενες σκέψεις της παρούσας διατάξεις συνάγεται ότι η ψηφιακή υπογραφή που

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, ήτοι ηλεκτρονική βεβαίωση που εκδίδεται από «πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης» και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής, ήτοι από διάταξη που διασφαλίζει, αφενός ότι τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιήθηκαν είναι κατ' ουσίαν μοναδικά και απόρρητα και δεν μπορούν με εύλογη βεβαιότητα να αντληθούν από αλλού, ενώ προστατεύονται αποτελεσματικά από το νομίμως υπογράφοντα κατά της χρησιμοποίησης τους από τρίτους και αφετέρου ότι η υπογραφή προστατεύεται από πλαστογραφία με τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής, τόσο κατά το ουσιαστικό όσο και κατά το δικονομικό δίκαιο, ενώ συνιστά μέθοδο απόδειξης της γνησιότητας του ηλεκτρονικού εγγράφου. Επομένως, τα ηλεκτρονικά έγγραφα που φέρουν ασφαλή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εξομοιώνονται, από πλευράς έννομων συνεπειών, πλήρως, με τα ιδιοχείρως υπογεγραμμένα έγγραφα και αναπτύσσουν αυξημένη αποδεικτική δύναμη (άρθρο 445 ΚΠολΔ) και, εφόσον η γνησιότητα του περιεχομένου τους δεν αμφισβητείται, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον ψηφιακώς υπογράφοντα. Συνεπώς, έγγραφα που εκδίδονται ηλεκτρονικά, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, θεωρούνται νομίμως υπογεγραμμένα, έχουν δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και έχουν ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοσή τους και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωση τους (βλ. ΔεφΘεσ26/2020, Ελ. Συν 1739/2016 Μείζων Σύμβαση), σε διαφορετική περίπτωση για τη γνησιότητά της, όπου απαιτείται, η ιδιόχειρη υπογραφή πρέπει να επικυρώνεται αρμοδίως. Το ***, εξάλλου, συνιστά υπεύθυνη δήλωση με την οποία ο υπογράφων οικονομικός φορέας δηλώνει ότι πληροί τα προβλεπόμενα στη διακήρυξη κριτήρια επιλογής και ότι στο πρόσωπό του δεν συντρέχουν οι προβλεπόμενοι στη διακήρυξη λόγοι αποκλεισμού, κατά συνέπεια, ως εκ της φύσεώς του δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό με ιδιόχειρη υπογραφή χωρίς επικύρωσή της. Συνακόλουθα, τα *** τόσο των προσφερόντων διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων όσο και των τρίτων, στις ικανότητες των οποίων οι διαγωνιζόμενοι στηρίζονται για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής της διακήρυξης, απαιτείται να υπογράφονται ψηφιακά όχι μόνον γιατί αυτό προβλέπει ως τύπο η διακήρυξη, αλλά και διότι μόνον αν είναι υπογεγραμμένα ψηφιακά θεωρούνται νομίμως υπογεγραμμένα, και έχουν την

ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και έχουν ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοσή τους και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωση τους, αντιθέτως, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά αν φέρουν η ιδιόχειρη υπογραφή, χωρίς επικύρωση. Όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλει η προσφεύγουσα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

17. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τον φάκελο της υπόθεσης, η προσφεύγουσα στο *** που υπέβαλε με την προσφορά της, στο Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, στο κεφάλαιο Γ: Πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη στις ικανότητες άλλων οντοτήτων, στο ερώτημα «Ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οντοτήτων προκειμένου να ανταποκριθεί στα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται στο μέρος IV και στα (τυχόν) κριτήρια και κανόνες που καθορίζονται στο μέρος V κατωτέρω;» απάντησε «ΝΑΙ» και δήλωσε τις εξής οντότητες: «*****», δήλωσε και ως υπεργολάβους. Για όλους αυτούς, η προσφεύγουσα προσκόμισε χωριστά ***, για μεν τις οντότητες που δήλωσε και ως υπεργολάβους, υπό τον φάκελο «*** Υπεργολάβων», για δε τους λοιπούς υπό τον φάκελο «****», από την επισκόπηση των οποίων προκύπτει ότι τα μεν *** των υπεργολάβων είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα από τα φυσικά πρόσωπα που δηλώνονται ότι αποτελούν τους νομίμους εκπροσώπους των νομικών τους προσώπων, τα ***, όμως, των φυσικών προσώπων που δηλώνονται ότι ως εξωτερικοί συνεργάτες παρέχουν στήριξη στην προσφεύγουσα είναι υπογεγραμμένα με ιδιόχειρη υπογραφή, χωρίς καμία επικύρωση του γνησίου της. Το γεγονός, άλλωστε, ότι τα *** των *****, δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα δεν αμφισβητεί ούτε η προσφεύγουσα, ισχυρίζεται, ωστόσο ότι οι ιδιόχειρες υπογραφές που έχουν τεθεί σε αυτά έχουν την ίδια ακριβώς ισχύ με τις ψηφιακές. Ο ισχυρισμός αυτός της προσφεύγουσας, όμως, ενόψει των όσων γίνονται δεκτά στις σκέψεις 13 έως 16 της παρούσας είναι αβάσιμος. Και τούτο, διότι το *** συνιστά υπεύθυνη δήλωση με την οποία ο υπογράφων οικονομικός φορέας δηλώνει ότι πληροί τα προβλεπόμενα στη διακήρυξη κριτήρια επιλογής και ότι στο πρόσωπό του δεν συντρέχουν οι προβλεπόμενοι στη διακήρυξη λόγοι αποκλεισμού, κατά συνέπεια, ως εκ της φύσεώς του δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό με ιδιόχειρη υπογραφή χωρίς επικύρωσή της. Αντιθέτως, μόνον με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

99/93/EK, καθίστανται νομίμως υπογεγραμμένα, με την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ ως αν έφεραν ιδιόχειρη υπογραφή, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωση τους (βλ. ΔεφΘεσ26/2020, Ελ. Συν 1739/2016 Μείζων Σύνοψη). Σε κάθε περίπτωση όπως γίνεται δεκτό στη 12^η σκέψη της παρούσας, από τη ρητή και αδιάσπικτη διατύπωση του άρθρου 2.4.3.1 της διακήρυξης, τα *** τόσο των προσφερόντων διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων όσο και των τρίτων, στις ικανότητες των οποίων οι διαγωνιζόμενοι στηρίζονται για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής της διακήρυξης, απαιτείται να υπογράφονται ψηφιακά. Κατά συνέπεια, τα *** των φυσικών προσώπων στα οποία η προσφεύγουσα στηρίζεται για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής δεν είναι νόμιμα υπογεγραμμένα και νομίμως δεν ελήφθησαν υπόψη, συνακόλουθα νομίμως κρίθηκε ότι η επίκληση στις ικανότητές τους δεν είναι παραδεκτή. Ο δε ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι τα υπόλοιπα 27 άτομα που περιλαμβάνονται στην προταθείσα ομάδα έργου της, διέθεταν προσόντα και εμπειρία, που υπερκάλυπταν πολλαπλώς όλες τις αντίστοιχες θέσεις και όλες τις αντίστοιχες απαιτήσεις της ελάχιστης στελέχωσης της ομάδας έργου, ώστε η προσφορά της θα μπορούσε καταρχήν να είχε γίνει αποδεκτή και χωρίς να ληφθούν καν υπόψη οι εν λόγω εξωτερικοί συνεργάτες, προβάλλεται αορίστως. Και τούτο, διότι δεν ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ποιο ή ποια συγκεκριμένα πρόσωπα από τα αναφερόμενα στην ομάδα έργου της καλύπτουν τα ζητούμενα επί ποινή απόρριψης προσόντα που πρέπει να πληροί η ομάδα έργου που απαιτείται κάθε προσφέρων να διαθέτει, ούτε αν τα συγκεκριμένα πρόσωπα αποτελούν εργαζόμενους της με σχέση εξαρτημένης εργασίας μαζί της, οπότε τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα καλύπτει η ίδια ή αν πρόκειται για τρίτους, στους οποίους στηρίζεται, άρα έπρεπε να είχε υποβάλει χωριστά *** για αυτούς. Ο ****, εξάλλου, στις απόψεις του προβάλλει, χωρίς να αμφισβητείται από την προσφεύγουσα, ότι από την επισκόπηση των βιογραφικών και των προσόντων των προταθέντων από την προσφεύγουσα εταιρεία προσώπων, μόνον ο*****, ο οποίος κατά τα οριζόμενα στη σχετική προσφορά, προτείνεται για τη θέση του Υπεύθυνου Μηχανικού Γεωχωρικών Τεχνολογιών – Σ.03, διαθέτει την απαιτούμενη από τη διακήρυξη εμπειρία, ήτοι τουλάχιστον 5ετή επαγγελματική εμπειρία σε συναφές με την ειδικότητά του αντικείμενο, κατά συνέπεια η προσφορά της εταιρείας δε θα μπορούσε να γίνει δεκτή, χωρίς να ληφθούν υπ' οψιν οι ως άνω, εξωτερικοί συνεργάτες των οποίων τα ***ήταν μη νομίμως

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

υπογεγραμμένα. Ούτε, άλλωστε, η έλλειψη ψηφιακής υπογραφής στα εν λόγω *** συνιστά επουσιώδη τυπική πλημμέλεια, που θα μπορούσε κατά τις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 να θεραπευτεί, όπως αβάσιμα περαιτέρω ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Και τούτο, διότι από τις σαφείς και χωρίς αμφισημία διατυπώσεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 προκύπτει ότι δεν παρέχεται η δυνατότητα αντικατάστασης εκ των υστέρων επί ποινή απόρριψης δικαιολογητικού ή τροποποίησης του περιεχομένου του, ώστε να συμφωνεί πλέον με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνον η διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη νομίμως υποβληθεί, περίπτωση όμως που δεν συντρέχει εν προκειμένω, με τα μη νομίμως υπογεγραμμένα *** των τρίτων στους οποίους η προσφεύγουσα στηρίζεται. Όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλει η προσφεύγουσα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Ούτε, τέλος, αρκεί η επίκληση του γεγονότος ότι αφού η αναθέτουσα αρχή ζήτησε διευκρινίσεις από την παρεμβαίνουσα επί του πιστοποιητικού ISO που προσκόμισε με την προσφορά της, κατ' εφαρμογή των αρχών της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης, όφειλε να καλέσει και την προσφεύγουσα να προσκομίσει τα εν λόγω επίμαχα ***των 4 εξωτερικών συνεργατών της και με την ψηφιακή υπογραφή τους. Και τούτο, διότι, τότε μόνον η προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να πάσχει λόγω παράβασης των αρχών της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης, αν η απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας δεν στηρίζεται σε λόγους που από δέσμια αρμοδιότητα οδηγούν σε αποκλεισμό της και ταυτόχρονα μη νομίμως ο **** ζήτησε διευκρινίσεις από την παρεμβαίνουσα επί του επίμαχου πιστοποιητικού, ενώ θα έπρεπε να την απορρίψει άνευ ετέρου. Και για μεν την προσφορά της προσφεύγουσας, όπως ήδη έγινε δεκτό, αυτή απορρίφθηκε εκ δεσμίας αρμοδιότητας του ****, για δε τη νομιμότητα του πιστοποιητικού *** της παρεμβαίνουσας επί του οποίου ζητήθηκε διευκρίνιση, η προσβαλλόμενη απόφαση βάλλεται αυτοτελώς από την προσφεύγουσα με τον 7^ο λόγο της προσφυγής της, κατά συνέπεια, ο επίμαχος ισχυρισμός θα εξεταστεί κατωτέρω. Τούτων, έπεται ότι οι πρώτοι τρεις λόγοι της κρινόμενης προσφυγής πρέπει να απορριφθούν.

18. Επειδή, περαιτέρω, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι, αφού δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη οι δηλούμενοι στο *** συνεργάτες της, η

αναθέτουσα αρχή όφειλε, κατ' εφαρμογή των όρων του άρθρου 2.2.6.1 περ. Α. της διακήρυξης, να της δώσει τη δυνατότητα να τους αντικαταστήσει, είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης νομικής προϋπόθεσης. Και τούτο, διότι από τη διατύπωση του υπό της προσφεύγουσας επικαλούμενου άρθρου που έχει ως εξής: «Αντικατάσταση των στελεχών της Ομάδας Έργου που θα προταθούν στην προσφορά του αναδόχου επιτρέπεται μόνο για σπουδαίο λόγο, υπό την προϋπόθεση της έγκρισης της Αναθέτουσας Αρχής και με άτομα ανάλογων προσόντων με αυτά που αναφέρονται στην προσφορά. ...» συνάγεται ότι η εν λόγω αντικατάσταση αναφέρεται στον χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης και όχι στον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Και υπό την αντίθετη εκδοχή, όμως, και εφόσον ήθελε γίνει δεκτό ότι μπορεί να συνιστά σπουδαίο λόγο για την αντικατάσταση μέλους της ομάδας έργου πριν την κατακύρωση η περίπτωση να μην πληροί το κριτήριο επιλογής για το οποίο δανείζει τις ικανότητές του ή στο πρόσωπό του να συντρέχει λόγος αποκλεισμού, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2.2.9.2. Α της διακήρυξης, προϋπόθεση πάντως είναι ο διαγωνιζόμενος να έχει προηγουμένως νομίμως επικαλεστεί τις ικανότητές τους, γιατί διαφορετικά δεν θα έχει αποδείξει κατά τους όρους της διακήρυξης ότι πληροί το προβλεπόμενο στο άρθρο 2.2.6.1 της διακήρυξης κριτήριο επιλογής, επομένως η προσφορά του θα πρέπει να απορριφθεί για τον λόγο αυτό, περίπτωση που συντρέχει εν προκειμένω. Εξάλλου, κατά την έννοια των όρων του άρθρου 2.2.6.1.Α της διακήρυξης, σπουδαίος λόγος για την αντικατάσταση μελών της ομάδας έργου της προσφεύγουσας, μπορεί να συνιστά σοβαρή κατάσταση που συντρέχει με αποτέλεσμα να μη δύναται ή να μην επιτρέπεται στα στελέχη αυτά να παρέχουν τις ικανότητες στις οποίες η προσφεύγουσα στηρίζεται και όχι ότι δεν υπέβαλαν νομίμως υπογεγραμμένο ***, λόγο για τον οποίο αν η προσφεύγουσα τους αντικαθιστούσε θα τροποποιούσε ανεπιτρέπτως την προσφορά της. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί και ο τέταρτος λόγος της κρινόμενης προσφυγής.

19. Επειδή, εξάλλου, αβάσιμος είναι και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί ως αναιτιολόγητη. Και τούτο, διότι, όπως αναφέρεται στην 3^η σκέψη της παρούσας, η προσβαλλόμενη απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του **** δεν αρκέστηκε στην επικύρωση του σχετικού 1^{ου} πρακτικού της Επιτροπής Διενέργειας του

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

Διαγωνισμού, σχετικά με την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων, αλλά τόσο για την απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας όσο και για την αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας αναφέρει πως κάνει δεκτό το σκεπτικό του εν λόγω πρακτικού, το οποίο και επισυνάπτεται στην απόφαση αυτή, συνεπώς το σκεπτικό του, όπως αναφέρεται στην 3^η σκέψη της παρούσας, συνιστά και την αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης. Έχει δε κριθεί ότι η αιτιολογία μιας πράξης της Διοίκησης για να είναι νόμιμη θα πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του ΚΔΔιαδ, να είναι, σαφής, πλήρης, ήτοι να περιέχει όλα τα ουσιώδη συγκεκριμένα περιστατικά κατά τρόπο που δεν αφήνει κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσης του διοικητικού οργάνου, ειδική, δηλαδή, να μην είναι γενική και αόριστη και να είναι σχετική με όλα τα στοιχεία της προσβαλλόμενης πράξης, με την έννοια ότι όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ΣτΕ 895/2005, 2701/2004, 3931, 3586/2002), περιστάσεις που από το απόσπασμα του 1^{ου} πρακτικού της επιτροπής του διαγωνισμού που περιλαμβάνεται στην 3^η σκέψη της παρούσας πληρούνται, χωρίς η προσφεύγουσα να ισχυρίζεται κατά τρόπο ορισμένο το αντίθετο. Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί και ο πέμπτος λόγος της προσφυγής.

20. Επειδή, τέλος, η προσφεύγουσα, όσον αφορά την απόρριψη της προσφοράς της, με τον έκτο λόγο της προσφυγής της, άνευ εννόμου συμφέροντος βάλλει κατά της παράλειψης της αναθέτουσας αρχής να αναφέρει ρητώς στο σώμα της προσβαλλόμενης απόφασης τη δυνατότητα της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τα άρθρα 360 επ. του ν. 4412/2016, να ασκήσει εντός της νόμιμης προθεσμίας Προδικαστική Προσφυγή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. Και τούτο, διότι η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται, ούτε προκύπτει, ότι εξαιτίας της παράλειψης αυτής υπέστη κάποια βλάβη σε σχέση με το δικαίωμα της να ζητήσει έννομη προστασία για την αποτροπή της ζημίας που συνεπάγεται για αυτήν η προσβαλλόμενη πράξη. Απεναντίας, εντός της νόμιμης προθεσμίας – και νωρίτερα μάλιστα από την εκπνοή της- άσκησε παραδεκτώς την προβλεπόμενη από τις διατάξεις των άρθρων 360 επ. προδικαστική της προσφυγή, χωρίς να προκύπτει, ως εκ του του περιεχομένου της, ότι, λόγω της ως άνω επικαλούμενης παράλειψης της προσβαλλόμενης απόφασης, δεν

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

μπόρεσε να προβάλει ή να αναπτύξει επαρκώς όλους τους λόγους, για τους οποίους διώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, όπως ισχύει), η παράλειψη αναφοράς σε μια ατομική διοικητική πράξη της δυνατότητας άσκησης της τυχόν προβλεπόμενης ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς, προσφυγής, με βάση συγκεκριμένες διατάξεις, με μνεία του αρμόδιου για την εξέτασή της οργάνου, της προθεσμίας, καθώς και των συνεπειών παράλειψης της άσκησης της, δεν επάγεται ακυρότητα της πράξης. Συνακόλουθα, πρέπει να απορριφθεί και ο έκτος λόγος της κρινόμενης προσφυγής.

21. Επειδή, περαιτέρω, σε σχέση με την προσφορά της παρεμβαίνουσας, με τον έβδομο λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας μη νομίμως έγινε δεκτή, διότι το μέλος της Ομάδας Έργου της, ***** που δηλώθηκε ότι καλύπτει τα προσόντα του ***** από αναγνωρισμένο φορέα Πιστοποιήσεων, άλλως ότι το πιστοποιητικό που προσκόμισε, κι αν ακόμη ήθελε υποτεθεί ότι συνιστά πιστοποίηση *****, ήταν ληγμένο και άκυρο, καθώς είχε λήξει η ζετής ισχύς του ήδη από 17 Φεβρουαρίου 2020, επιπλέον δε στερείται και οιασδήποτε νομίμου αποδεικτικής αξίας, καθώς δεν αποδεικνύεται με κανένα απολύτως νόμιμο τρόπο, πως νομίμως και προσηκόντως επικυρωμένο αντίγραφο του συνταγμένου στην Αγγλική πρωτοτύπου εγγράφου επισυνάφθηκε στην μετάφρασή του, κατά συνέπεια η διευκρίνιση που ζητήθηκε και δόθηκε επ' αυτού με την προσκόμιση μάλιστα νέας βεβαίωσης του φορέα πιστοποίησης, της οποίας άλλωστε η προσφεύγουσα δεν έλαβε ποτέ γνώση, ήταν μη νόμιμη και παραβιάζει την αρχή της δημοσιότητας και της ίσης μεταχείρισης που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς, καθώς επίσης και εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση και έχει ως συνέπεια την καταφανή ευνοϊκή μεταχείριση της παρεμβαίνουσας.

22. Επειδή, σε σχέση με τα απαιτούμενα προσόντα των μελών της ομάδας έργου που πρέπει κάθε συμμετέχων στον διαγωνισμό να διαθέτει και τα αποδεικτικά μέσα που με την προσφορά του πρέπει να προσκομίσει για τον σκοπό αυτό, η διακήρυξη προβλέπει τα εξής: Στο άρθρο 2.2.6 «Τεχνική και

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

επαγγελματική ικανότητα», ότι: «2.2.6.1 Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της παρούσας απαιτείται: ... Να διαθέτουν το απαιτούμενο προσωπικό για την διεκπεραίωση του υπό ανάθεσή έργου. Ειδικότερα οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να συστήσουν Ομάδα Έργου που θα απαρτίζεται από ικανό αριθμό έμπειρων στελεχών, τουλάχιστον έντεκα (11), κατάλληλων για την εξασφάλιση της επιτυχούς υλοποίησης του περιγραφόμενου Έργου. Όλα τα στελέχη του υποψηφίου Οικονομικού Φορέα, που θα αποτελέσουν την Ομάδα Έργου, θα έχουν τα ελάχιστα προσόντα, που αναφέρονται παρακάτω, τα οποία θα πρέπει να περιγράφονται επακριβώς σε αναλυτικά βιογραφικά σημειώματα. Α. Ο τρόπος συγκρότησης της Ομάδας Έργου, τα προσόντα των στελεχών και οι αντίστοιχες αρμοδιότητες περιγράφονται αναλυτικά στο Γ - Ομάδα Έργου / Σχήμα Διοίκησης Έργου». Περαιτέρω, στο Παράρτημα Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης, στο κεφάλαιο Γ – Ομάδα Έργου/ Σχήμα Διοίκησης Έργου, μεταξύ άλλων αναφέρονται τα εξής: «Στο πλαίσιο του Έργου, ο Ανάδοχος θα συγκροτήσει Ομάδα Έργου με την ακόλουθη διάρθρωση. ... Κάθε Υπο-ομάδα στελεχώνεται από Μέλη / Επιστημονικά Στελέχη, η εμπειρία των οποίων διαβαθμίζεται ως ακολούθως: Στέλεχος ... Ειδικός Ασφαλείας Πληροφοριακών Συστημάτων – Σ.06 ... Προσόντα/ Εμπειρία Τουλάχιστον 12ετή επαγγελματική εμπειρία στον χώρο της πληροφορικής και 5 έτη συναφή με το αντικείμενο Ασφάλειας Πληροφορικής (με πιστοποιήσεις ***** από αναγνωρισμένο φορέα πιστοποιήσεων)». Στο άρθρο 2.4.3 της διακήρυξης, εξάλλου, με τίτλο «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά», ορίζονται τα εξής: « 2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν : α) το ***, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και τα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης και γ) τα αποδεικτικά στοιχεία της παρ. 2.2.9.2.B4 ... 2.4.3.2 Τεχνική Προσφορά. Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές της παρούσας και συγκεκριμένα των Παραρτημάτων: 7.1 Παράρτημα Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης & 7.6 Παράρτημα VI – Πίνακες Συμμόρφωσης, της παρούσας Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς

πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στα ως άνω Παραρτήματα». Στο άρθρο 2.2.9.2.B4, τέλος, ορίζονται τα εξής: «Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν: ... 3. Πίνακας για τεκμηρίωση της τεχνικής ικανότητας της προτεινόμενης στελέχωσης της Ομάδας Έργου, συμπεριλαμβανομένου του Υπεύθυνου Έργου, όπου θα περιγραφεί ο ρόλος τους στο προτεινόμενο Σχήμα Διοίκησης, θα δηλωθεί το γνωστικό αντικείμενο που θα καλύψουν, θα δηλωθεί το ποσοστό συμμετοχής τους στο έργο και οι ανθρωπομήνες που θα αφιερώσουν στο έργο ... 4. Υπεύθυνες Δηλώσεις του Ν. 1599/1986 όπως ισχύει όλων των μελών της Ομάδας Έργου, με νόμιμα θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής με τις οποίες θα δηλώνεται ότι υπάρχει σχετική συμφωνία συνεργασίας με τον προσφέροντα ... 5. Βιογραφικά σημειώματα της Ομάδας Έργου, σύμφωνα με το Παράρτημα VII - Υπόδειγμα Βιογραφικού Σημειώματος ... 6. Αντίγραφα των τίτλων σπουδών 7. Αποδεικτικά στοιχεία επαγγελματικής εμπειρίας (βεβαιώσεις εργοδοτών, συμβάσεις ή μισθοδοτικές καταστάσεις, ΔΑΠΥ ή /και τιμολόγια) ...».

23. Επειδή, από τους παρατεθέντες στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας όρους της διακήρυξης και του Παραρτήματος Ι αυτής, προκύπτει ότι μεταξύ των στελεχών που κάθε υποψήφιος πρέπει να διαθέτει στην ομάδα έργου που θα δηλώσει ότι είναι σε θέση να συστήσει για την εξασφάλιση της επιτυχούς υλοποίησης του έργου είναι ένας ειδικός ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων, ο οποίος να διαθέτει τουλάχιστον 12ετή επαγγελματική εμπειρία στον χώρο της πληροφορικής και 5 έτη εμπειρία συναφή με το αντικείμενο Ασφάλειας Πληροφορικής και να έχει πιστοποιήσεις **** από αναγνωρισμένο φορέα πιστοποιήσεων. Από τις διατυπώσεις του άρθρου 2.4.3.2 της διακήρυξης, όμως, σε συνδυασμό με αυτές του Παραρτήματος Ι αυτής (Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης) και ιδίως αυτών του κεφαλαίου Γ αυτού (Ομάδα Έργου/ Σχήμα Διοίκησης Έργου) δεν προκύπτει ρητή και σαφής διατύπωση ότι για την απόδειξη ότι το προτεινόμενο στέλεχος διαθέτει πιστοποιήσεις **** από

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

αναγνωρισμένο φορέα πιστοποιήσεων, πρέπει να προσκομίζεται επί ποινή απόρριψης της προσφοράς και το σχετικό πιστοποιητικό. Αντιθέτως, από τις διατυπώσεις του άρθρου 2.2.6.1 της διακήρυξης, σε συνδυασμό με τις διατυπώσεις του άρθρου 2.2.9.2.B4 συνάγεται ότι για την πλήρωση του κριτηρίου τεχνικής ικανότητας των υποψηφίων, ως προς την πληρότητα και τα ζητούμενα προσόντα των στελεχών της ομάδας έργου που κάθε υποψήφιος πρέπει να διαθέτει, αρκεί η υποβολή βιογραφικών σημειωμάτων, οι τίτλοι σπουδών και αποδεικτικά στοιχεία επαγγελματικής εμπειρίας, από τα οποία να αποδεικνύονται τα ζητούμενα στοιχεία, ενώ σε αυτά δεν περιλαμβάνονται τα πιστοποιητικά ότι τα στελέχη της ομάδας έργου διαθέτουν τις ζητούμενες πιστοποιήσεις. Σε κάθε περίπτωση, από τη διατύπωση «με πιστοποιήσεις ****» δεν προκύπτει ότι, επιπλέον της κατά **** ζητούμενης πιστοποίησης απαιτείται και η εγγραφή στα μητρώα **** των φορέων πιστοποίησης. Ούτε, άλλωστε, προκύπτει το περιεχόμενο της ζητούμενης πιστοποίησης και αν για τη θέση της σε ισχύ απαιτούνται πρόσθετες προϋποθέσεις. Αρκεί, συνεπώς, αναγνωρισμένος φορέας πιστοποίησης να έχει χορηγήσει στο στέλεχος πιστοποίηση *****.

24. Επειδή, από τον φάκελο της υπόθεσης προκύπτει ότι μεταξύ των στελεχών που η παρεμβαίνουσα δήλωσε ότι διαθέτει για την πλήρωση του κριτηρίου τεχνικής ικανότητας της διακήρυξης και συγκεκριμένα σχετικά με την ομάδα έργου, είναι και ο ****, ο οποίος δηλώθηκε ότι καλύπτει την ειδικότητα του ειδικού ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων. Για το εν λόγω στέλεχος η παρεμβαίνουσα υπέβαλε με τον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς, μεταξύ άλλων, τα εξής: Βιογραφικό Σημείωμα, σύμφωνα με το υπόδειγμα της διακήρυξης, στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι διαθέτει Πιστοποιητικό ***, Πτυχία, ένα πιστοποιητικό ικανότητας ως στέλεχος προστασίας δεδομένων (DPO) από την ****, μια βεβαίωση παρακολούθησης σεμιναρίου ***** που φέρει τον τίτλο «*****», έχει αριθμό πιστοποιητικού και αριθμό μητρώου, στο σώμα του δε αναφέρει ότι πιστοποιείται ότι **** έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πιο πάνω μάθημα και εξετάσεις στην Ταϊβάν μεταξύ 13-17 Φεβρουαρίου 2017 και ότι το πιστοποιητικό αυτό είναι έγκυρο για τρία χρόνια από την τελευταία ημέρα μαθήματος 17242 για τους σκοπούς του προγράμματος πιστοποίησης Ελεγκτή του ****. Σε σχέση με το επίμαχο

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

πιστοποιητικό, ενόψει των όσων γίνονται δεκτά στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας, η προσφεύγουσα αλυσιτελώς προβάλλει πλημμέλειες όσον αφορά το περιεχόμενό του. Και τούτο, διότι η προσκόμιση με τον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής πιστοποιητικού ***** δεν απαιτείτο. Και υπό την αντίθετη εκδοχή, όμως, αορίστως και αναπόδεικτα η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το επίμαχο πιστοποιητικό δεν συνιστά πιστοποίηση κατά *****.

Και τούτο, διότι δεν προβάλλει κατά τρόπο ορισμένο, ούτε αποδεικνύει ότι ο ως άνω φορέας πιστοποίησης εκδίδει άλλα πιστοποιητικά κατά *****, ούτε ότι για τη θέση σε ισχύ του συγκεκριμένου πιστοποιητικού απαιτούνται οι προϋποθέσεις που στην προσφυγή της ισχυρίζεται ότι ο υποψήφιος πρέπει να πληροί επιπλέον της παρακολούθησης των μαθημάτων και των εξετάσεων από αναγνωρισμένο φορέα πιστοποιήσεων. Αντιθέτως, όπως η ίδια ***** διευκρίνισε στην από 24-11-2020 διευκρινιστική επιστολή της, σε συνέχεια του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για διευκρίνιση της ημερομηνίας λήξεως ισχύος του πιστοποιητικού, « *****, μετά την επιτυχία στις γραπτές εξετάσεις έλαβε το επίσημο Πιστοποιητικό του από τον *****, το οποίο βρίσκεται σε ισχύ. Η λήξη αυτού σε διάστημα τριών (3) χρόνων η οποία αναγράφεται στο πιστοποιητικό, αφορά μόνο στην εγγραφή του Επιθεωρητή, στο μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών του *****.». Κατά συνέπεια, το πιστοποιητικό που η παρεμβαίνουσα προσκόμισε για το στέλεχος της ομάδας έργου που καλύπτει την ειδικότητα του ειδικού ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων συνιστά πιστοποιητικό κατά ***** που ο αναγνωρισμένος φορέας πιστοποίησης ***** εκδίδει, η εγγραφή του δε στο μητρώο ***** είναι μια επιπλέον ιδιότητα από την κατά ***** πιστοποίηση η οποία πάντως δεν ζητείται από τη διακήρυξη. Όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλει η προσφεύγουσα είναι απορριπτέα. Εξάλλου, η προσφεύγουσα για το στέλεχος της δικής της ομάδας έργου που καλύπτει την ειδικότητα του ειδικού ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων (*****) σχετικά με την επίμαχη πιστοποίηση προσκόμισε το αρχείο με την ονομασία «*****» από την επισκόπηση του οποίου προκύπτει ότι πρόκειται για πιστοποιητικό παρακολούθησης μαθήματος σχετικά με το επίμαχο αντικείμενο και επιτυχών εξετάσεων εγκεκριμένων από τον *****, όπως δηλαδή πρόκειται και για τον *****.

Κατά συνέπεια, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας σε σχέση με το επίμαχο πιστοποιητικό της παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέοι και ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενοι. Και τούτο, διότι έχει κριθεί ότι όταν η

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την κρίση της αναθέτουσας αρχής που δεν απέρριψε την προσφορά της για τον ίδιο λόγο για τον οποίο ισχυρίζεται ότι πρέπει να απορριφθεί η προσφορά συνδιαγωνιζόμενης της, η αιτίασή της αυτή είναι απορριπτέα ως προβαλλόμενη χωρίς έννομο συμφέρον (ΕΑ ΣτΕ 79/2015 σκ. 12). Εξάλλου, από το περιεχόμενο του ως άνω πιστοποιητικού του **** δεν προκύπτει ότι το πιστοποιητικό έχει ημερομηνία λήξεως, ούτε, άλλωστε, κατ' εύλογη κρίση, η πιστοποίηση δεξιοτήτων και γνώσεων μπορεί να λήγει, χωρίς ρητή μνεία περί αυτού στο πιστοποιητικό. Μπορεί εκ των πραγμάτων, προϊόντος του χρόνου, να μειώνεται η αξία της, για τον λόγο ότι νέες μέθοδοι, εργαλεία ή κανονισμοί μπορεί να έχουν τεθεί σε εφαρμογή στον τομέα της ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων, αλλά το γεγονός ότι σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή πιστοποιήθηκαν γνώσεις και δεξιότητες ***** δεν προκύπτει, από το πιστοποιητικό τουλάχιστον, ότι έπαψε να ισχύει. Είναι διαφορετικό το ζήτημα, αν προϋπόθεση για την εγγραφή ενός **** στο Μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών του **** είναι μεταξύ άλλων η κατά ***** να μη απέχει παραπάνω από τρία χρόνια από την εγγραφή, προϋπόθεση, όμως που δεν αίρει σύμφωνα με τα παραπάνω την ισχύ του πιστοποιητικού, εφόσον δεν φέρει ημερομηνία λήξεως κατά τα λοιπά. Δοθέντος, όμως, ότι στο επίμαχο πιστοποιητικό αναγραφόταν ότι «το πιστοποιητικό αυτό είναι έγκυρο για τρία χρόνια από την τελευταία ημέρα μαθήματος 17242 για τους σκοπούς του προγράμματος πιστοποίησης *****», εύλογα προκαλείται ασάφεια ως προς το αν είναι γενικώς ακόμη έγκυρο το πιστοποιητικό ή όχι. Η ασάφεια αυτή, εξάλλου, προκαλείται από το ίδιο το έγγραφο και εδύνατο να διευκρινιστεί κατά τους όρους του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, παρά τα περί του αντιθέτου αβάσιμα διισχυριζόμενα από την προσφεύγουσα. Ούτε, άλλωστε η διευκρίνιση της παρεμβαίνουσας, η οποία ήταν αναρτημένη στην επικοινωνία του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού και συνεπώς μπορούσε η προσφεύγουσα να λάβει γνώση της, μετέβαλε το περιεχόμενο του εν λόγω πιστοποιητικού ως προς την εγκυρότητά του ή τον χρόνο ισχύος του, ούτε αντικατέστησε το εν λόγω έγγραφο, ώστε να συμμορφώνεται με τους όρους της διακήρυξης, αντιθέτως επιτρεπώς επιβεβαίωσε, άλλως διευκρίνισε, ότι «Η λήξη αυτού σε διάστημα τριών (3) χρόνων η οποία αναγράφεται στο πιστοποιητικό, αφορά μόνο στην εγγραφή του Επιθεωρητή, στο μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών ****. Για οποιαδήποτε άλλη χρήση δεν υπάρχει ημερομηνία λήξης του πιστοποιητικού».

Κατά συνέπεια, νομίμως έγινε δεκτή η διευκρίνιση που μετά από σχετικό αίτημα του **** παρέσχε η παρεμβαίνουσα και μετά από αυτήν, ενόψει του ότι από τους όρους της διακήρυξης δεν προκύπτει ότι, επιπλέον της κατά **** ζητούμενης πιστοποίησης απαιτείται αυτή να είναι ισχυρή και για την εγγραφή του πιστοποιηθέντος στο μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών του ****, νομίμως έγινε δεκτό και το επίμαχο πιστοποιητικό. Στη διακήρυξη, τέλος, δεν ορίζεται ο τύπος της μετάφρασης που πρέπει να τίθεται επί αλλοδαπών ιδιωτικών εγγράφων για να είναι έγκυρη, αρκεί συνεπώς, εφόσον υπογράφεται από δικηγόρο, να βεβαιώνεται η ακρίβεια της μετάφρασης του εγγράφου από την αλλοδαπή στην ελληνική γλώσσα, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 2 εδ' γ' του Κώδικα περί Δικηγόρων και ότι ο μεταφράσας δικηγόρος έχει επαρκή γνώση της αλλοδαπής γλώσσας, περίπτωση που συντρέχει και με το επίμαχο πιστοποιητικό ISO της παρεμβαίνουσας. Ούτε, όμως, η μη αναγραφή ότι το συνημμένο στη μετάφραση έγγραφο είναι πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο καθιστά την προσφορά άνευ ετέρου απορριπτέα. Και τούτο, διότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 «πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων» αποτελούν περιπτώσεις που νομίμως μπορεί να θεραπευτούν και μετά την υποβολή της προσφοράς. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, ο έβδομος λόγος της κρινόμενης προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

25. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα με τους όγδοο έως και δωδέκατο λόγο της προσφυγής της, ισχυρίζεται ότι μη νόμιμα έγινε αποδεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, μολονότι στον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς παρέλειψε να προσκομίσει τα εξής: α) τους προβλεπόμενες στο άρθρο 2.2.9.2.B.3 δημοσιευμένους Ισολογισμούς ή τα αποσπάσματα ισολογισμών των τριών (3) προηγούμενων ετών κλπ., άλλα ούτε και κανένα απολύτως άλλο οικονομικό στοιχείο προς απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειάς της, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2.2.5 της διακήρυξης, β) την προβλεπόμενη στο άρθρο 2.2.9.2. B.10 Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986 με την οποία να δηλώνει, ότι τηρεί όλες τις σχετικές διαδικασίες συμμόρφωσης σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων 2016/679 (GDPR) και το Ν. 4624/2019, αλλά ούτε και υπέβαλλε

σχετική Έκθεση συμμόρφωσης με την οποία να τεκμηριώνει την απαίτηση αυτή, γ) την προβλεπόμενη στο άρθρο 2.2.9.2.B.1 στ) της διακήρυξης Υπεύθυνη Δήλωση, ότι δεν έχει εκδοθεί σε βάρος της απόφαση αποκλεισμού, σύμφωνα με το άρθρο 74 του ν. 4412/2016 κλπ, δ) το προβλεπόμενο στο άρθρο 2.2.9.2.B.1γ) σχετικό πιστοποιητικό από τη *****, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος της σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, αλλά ούτε και εναλλακτικά σε αντικατάσταση του εν λόγω σχετικού πιστοποιητικού του *****, τη σχετική προς τούτο απαραίτητη αντίστοιχη Υπεύθυνη Δήλωσή της κλπ., προς απόδειξη ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπό της ο προβλεπόμενος στο άρθρο 2.2.3.2γ της διακήρυξης λόγος αποκλεισμού και ε) την προβλεπόμενη στο άρθρο 2.2.9.2.B.1δ) Υπεύθυνη Δήλωση ότι στο πρόσωπό της δεν συντρέχουν οι λοιποί οριζόμενοι στο άρθρο 2.2.3.4 της διακήρυξης λόγοι αποκλεισμού, αντιθέτως υπέβαλε δήλωση ότι έχει επιδείξει σοβαρή πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο άλλης προηγούμενης δημόσιας σύμβασης (ήτοι, ***** για την προμήθεια ηλεκτρονικών ανταλλακτικών και συσκευών πληροφορικής και δικτύωσης ειδικών συστημάτων αεροναυτιλίας – διακήρυξη 23/2019 κλπ.), που της είχε κατακυρωθεί, και που είχε ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό της, καθώς και την επιβολή της κύρωσης της κατάπτωσης της σχετικής εγγυητικής της επιστολής ποσού 2.113,66€.

26. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού, στο άρθρο 2.2.9.2 «Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής», ορίζει ότι «2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών. Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (***), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα Β το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. ... 2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα. ... Β. 1. Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 οι

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά: ... γ) Για τις περιπτώσεις του άρθρου 2.2.3.2γ της παρούσας, πιστοποιητικό από τη ****, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς. Μέχρι να καταστεί εφικτή η έκδοση του ανωτέρω πιστοποιητικού, αυτό αντικαθίσταται από υπεύθυνη δήλωση του οικονομικού φορέα, χωρίς να απαιτείται επίσημη δήλωση του **** σχετικά με την έκδοση του πιστοποιητικού ... δ) Για τις λοιπές περιπτώσεις της παραγράφου 2.2.3.4, υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι οριζόμενοι στην παράγραφο λόγοι αποκλεισμού. ... στ) για την παράγραφο 2.2.3.9. υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα ότι δεν έχει εκδοθεί σε βάρος του απόφαση αποκλεισμού, σύμφωνα με το άρθρο 74 του ν. 4412/2016. ... Β.3. Για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας της παραγράφου 2.2.5 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν όλα στοιχεία που αποδεικνύουν την πλήρωση των κριτηρίων όπως βεβαιώνονται στο *** και ιδίως: Ι. Ισολογισμούς ή αποσπάσματα ισολογισμών, των τριών (3) προηγούμενων ετών, στην περίπτωση που η δημοσίευση των ισολογισμών απαιτείται από τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν έχει δημοσιευθεί ο ισολογισμός του προηγούμενου έτους, τότε προσκομίζεται οι ισολογισμοί των τριών (3) προηγούμενων ετών αυτού. ... Β.10. Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986 όπως ισχύει με την οποία να δηλώνει ότι τηρεί όλες τις διαδικασίες συμμόρφωσης σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων 2016/679 (GDPR) και το Ν. 4624/2019 τεκμηριώνοντας δε την απαίτηση αυτή, επί ποινή αποκλεισμού, υποβάλλει σχετική "Έκθεση συμμόρφωσης», όχι μεγαλύτερη των πέντε (5) σελίδων», στο άρθρο 2.4.3.1 «Δικαιολογητικά Συμμετοχής», ότι «Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν : α) το ***, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και τα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης και γ) τα αποδεικτικά στοιχεία της παρ. 2.2.9.2.Β4 ...», στο άρθρο 2.4.3.2 «Τεχνική Προσφορά», ότι

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

«Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές της παρούσας και συγκεκριμένα των Παραρτημάτων: 7.1 Παράρτημα Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης & 7.6 Παράρτημα VI – Πίνακες Συμμόρφωσης, της παρούσας Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στα ως άνω Παραρτήματα. ...» και στο άρθρο 3.2 «Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου - Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου», ορίζει ότι «Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας, δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2 της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 αυτής. ...».

27. Επειδή, από τους παρατεθέντες στην αμέσως προηγούμενη σκέψη όρους της διακήρυξης, με σαφήνεια και χωρίς αμφισημία συνάγεται ότι στον επίμαχο διαγωνισμό καθιερώνεται το σύστημα της προαπόδειξης, δηλαδή της υποβολής με την προσφορά μόνον του ***, το οποίο συνιστά ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση κάθε διαγωνιζόμενου, από το περιεχόμενο του οποίου και μόνον αξιολογείται κατά το στάδιο υποβολής προσφορών η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 της διακήρυξης και η μη συνδρομή στο πρόσωπο του των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.2.3 αυτής, τα δε προβλεπόμενα στο άρθρο 2.2.9.2 δικαιολογητικά οφείλει να προσκομίσει κατά τους όρους του άρθρου 3.2 της διακήρυξης, μόνον ο προσωρινός ανάδοχος της σύμβασης, μετά από πρόσκληση της αναθέτουσας

αρχής. Δοθέντος ότι όπως προκύπτει από τον φάκελο της υπόθεσης και αναφέρεται στην 3^η σκέψη της παρούσας, ο διαγωνισμός ευρίσκεται στο στάδιο ελέγχου και αξιολόγησης των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων, η παρεμβαίνουσα δεν έχει εισέτι ανακηρυχθεί προσωρινή ανάδοχος της σύμβασης, ούτε της έχει αποσταλεί πρόσκληση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά του άρθρου 2.2.9.2 της διακήρυξης, δεν έχει καν αποσφραγιστεί και αξιολογηθεί η οικονομική της προσφορά, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι η παρεμβαίνουσα, με τα δικαιολογητικά συμμετοχής της, δεν έχει προσκομίσει τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2.2.9.2 Β1 γ), δ), στ), Β.3 και Β.10 δικαιολογητικά και στοιχεία, και ότι για τον λόγο αυτό η προσφορά της θα έπρεπε να απορριφθεί, είναι απορριπτέοι, διότι στηρίζονται σε εσφαλμένη νομική προϋπόθεση, τα δε τυχόν δικαιολογητικά που ήδη έχει προσκομίσει, ως μη ζητηθέντα, έχουν προσκομιστεί προώρως και εκ περισσού, δεν μπορούν νομίμως να αξιολογηθούν κατά το παρόν στάδιο στο οποίο ευρίσκεται ο διαγωνισμός και το περιεχόμενό τους δεν ασκεί καμία επιρροή. Κατά συνέπεια, και εφόσον η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι από το περιεχόμενο των δηλώσεων του *** της παρεμβαίνουσας δεν προαποδεικνύεται, κατά τους όρους της διακήρυξης, η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 της διακήρυξης και η μη συνδρομή στο πρόσωπο της των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.2.3 αυτής, οι όγδοος έως και δωδέκατος λόγοι της κρινόμενης προσφυγής πρέπει να απορριφθούν. Ειδικώς, δε σχετικά με το περιεχόμενο της υπεύθυνης δήλωσης της παρεμβαίνουσας αναφορικά με την απόρριψη προσφοράς της σε διαγωνισμό προμήθειας λόγω εκπρόθεσμης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και κατάπτωσης μέρους της σχετικής εγγυητικής επιστολής συμμετοχής της, κατά το άρθρο 103 παρ. 4 του ν. 4412/2016, εκτός που ενόψει των όσων γίνονται δεκτά ανωτέρω δεν ασκεί καμία επιρροή, συνεπώς κάθε ισχυρισμός που αφορά στο περιεχόμενό της προβάλλεται αλυσιτελώς, από αυτό (το περιεχόμενο της δηλαδή) συνάγεται ότι το στην επίμαχη δήλωση αναφερόμενο περιστατικό δεν συνιστά πρόωρη καταγγελία προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης, ούτε επιβολή αποζημιώσεων ή άλλων παρόμοιων κυρώσεων σε σχέση με προηγούμενη σύμβαση, καθόσον η ανωτέρω κύρωση επιβλήθηκε πριν την κατακύρωση της συμβάσεως και επομένως καταρχήν δεν συνιστά σοβαρή πλημμέλεια κατά την

εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο άλλης προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

28. Επειδή, τέλος, με τον δέκατο τρίτο και τελευταίο λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι μη νόμιμα έγινε αποδεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, μολονότι στον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς παρέλειψε να προσκομίσει Υπεύθυνη Δήλωση, ότι η υποβαλλόμενη προσφορά της ισχύει και την δεσμεύει για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού κλπ. Από τους όρους του άρθρου 2.4.5 της διακήρυξης, όμως, το οποίο ορίζει επί λέξει τα εξής: «Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού. Προσφορά η οποία ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον ανωτέρω προβλεπόμενο απορρίπτεται. ...» δεν προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στον διαγωνισμό όφειλαν να συμπεριλάβουν στον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής τους υπεύθυνη δήλωση με το αναφερόμενο στο άρθρο 2.4.5 της διακήρυξης περιεχόμενο. Έχει δε κριθεί ότι ενόψει των αρχών της ισότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας που διέπουν τους διαγωνισμούς των δημόσιων συμβάσεων δεν επιτρέπεται απόρριψη προσφοράς με την αιτιολογία ότι δεν προσκομίστηκε έγγραφο που δεν αξιώνεται ρητώς από τη διακήρυξη (πρβλ .Ε.Α. ΣτΕ 19/2011, ΣΤΕ 1329/2008). Εξάλλου, όπως προκύπτει από τον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής της παρεμβαίνουσας, η εταιρεία αυτή, μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά συμμετοχής της, υπέβαλε και την από 30-10-2020 επιστολή της στην οποία δηλώνει ότι «Η παρούσα προσφορά έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τους όρους της διακήρυξης, της οποίας λάβαμε γνώση και αποδεχόμαστε πλήρως και ανεπιφύλακτα.», κατά συνέπεια, συμμετέχει στον διαγωνισμό ανεπιφύλακτα, αποδεχόμενη όλους τους όρους της διακήρυξης, άρα και τον όρο ότι η προσφορά της ισχύει για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την επόμενη της διενέργειας του διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2.4.5 της διακήρυξης.

Αριθμός απόφασης: 331 / 2021

29. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με το σκεπτικό, η δε παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή.

30. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει, σύμφωνα με το άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου, που κατέθεσε η προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη, στις 29 Ιανουαρίου 2021 και εκδόθηκε στον ίδιο τόπο στις 18 Φεβρουαρίου 2021.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Νικόλαος Σ. Σαββίδης

Αλεξάνδρα Κ. Παπαχρήστου